

اسلامبول - طرح قانونی جناب فهیم الملک در باب قانون تقاعد ایضاً راپورت کمیسیون بودجه در باب دادن سالی یکصد و بیست تومان به حاجی محمد تقی خان - راپورت کمیسیون خارجه در باب اصلاحات وزارت امور خارجه .

تقی زاده - بنده اجازه خواستم برای مالیات نواقل و نمک لکن اینها که یادداشت شد بیکروز دوروز هم تمام نمی شود افلا سه چهار جلسه وقت میخواهد این است که خواهش میکنم مالیات نواقل و نمک مقدم شود .

نایب رئیس - بلی روز شنبه بترتیب شروع بشود میشود اینجام که ملاحظه فرمودید مالیات نواقل و نمک را مقدم داشتیم .

اسدالله میرزا - يك لایحه از طرف وزارت فوائدعامه پیشنهاد شده بود راجع به باغات دولتی و کمیسیون هم تقاضای فوریت آنرا کرده و این خیلی لازم است که بگذرد زیرا همین نازکی چهارصدخروار همزم برده اند و معلوم نیست برای چه برده اند و چون کمیسیون ملاحظه اینرا کرده که در این لایحه خیلی فوائد برای دولت هست لهذا فوریتش را پیشنهاد کرده است شرائط صحیح خوب که بنظر کمیسیون هم خوب بود در این لایحه هست و هر سالی پنججاه هزار تومان برای دولت نفع دارد و ممکن است بده دقیقه از مجلس بگذرد و بعد اعلان کنند بطریق مسزایده و مناقصه تا ده یا نوزده روز و اگر نگذرد پنججاه هزار تومان ضرر است بعضی از آقایان که اطلاع ندارند ممکن است بفهمند که لازم نیست بمجلس بیاید همین طور باید اینرا اجرا کرد این امکان ندارد این بیست و پنج باغ سی باغ تا چهل باغ را باید فروخت و اگر کسی بخواهد بفروشد عرض میکنم عجله در فروش این باید کرد .

وحیدالملک - استیضاح از وزارت داخله در باب نان و گوشت خیلی اهمیت دارد و لازم است که روز شنبه این استیضاحات و استیضالات بشود .

نایب رئیس - عرض کردم خبر کردیم برای روز شنبه خود جناب وزیر اعمام و نشان تشریف بیاورند و این استیضاحات خواهد شد .

ادیبالتجار - البته استدعا میکنم استیضاحی را که آقای ذکاءالملک در مسئله نان و گوشت طهران خواسته اند روز شنبه موضوع مذاکرات قرار بدهید و همچنین در باب کسر حقوق چون اسباب تزلزل مردم شده است و بعضیها را حقوقشان را کم میکنند بعضیها را نداده اند و نسبت اینها را بمجلس داده اند استدعا میکنم این راهم روز شنبه بوزارت مالیه اطلاع بدهند حاضر شود .

رئیس - همانطور که گفتند البته از بابت نان و گوشت روز شنبه استیضاح خواسته میشود .

(مجلس چهل و پنج دقیقه از شب گذشته ختم گردید)

صورت مذاکرات روز شنبه
پانزدهم شهر صفر ۱۳۲۸
مجلس سه ساعت و نیم قبل از غروب در تحت ریاست آقای ممتازالدوله نایب رئیس دوم تشکیل شد

(مماضدالملک خلاصه مذاکرات جلسه قبل را قرائت کردند .)

نایب رئیس - ملاحظه در صورت مجلس هست؟
ارباب کیخسرو - در صورت مجلس نوشته است اصلاحات شاهزاده سلیمان میرزا در صورتی که در قابل توجه بودن او رای گرفته شد .

نایب رئیس - علت این است که این اصلاحات می بایستی ۲۴ ساعت قبل از وقت طبع و توزیع شود که معلوم بشود آیا قابل توجه هست یا نیست
وکیلالتجار - اشتباه لفظی در صورت مجلس شده است که نوشته شده است ۶۰ گویا ۴۲ رای باشد .

مماضدالملک - ۴۲ رای نوشته شده است کمیسینی که نواب تقاضا کرده بودند که مجلس انتخاب نماید برای رسیدگی بانائیه سلطنتی در جلسه قبل انتخاب شد نتیجه استخراج آراء از قرار ذیل است :

نواب با ۴۳ رای . مؤمن الملک با ۴۱ رای .
تقی زاده با ۳۳ رای . صدیق حضرت با ۲۵ رای .
اسدالله میرزا با ۲۲ رای . آقای اسدالله خان با ۱۹ رای انتخاب شدند .

نایب رئیس - این شش نفر انتخاب شدند برای کمیسیون خوب است يك وقتی را تعیین کنند که رئیس و نایب رئیس و مخبر خودشان تعیین کنند
صدیق حضرت - بنده استعفا دادم .

نایب رئیس - بجای صدیق حضرت آقای وکیل الرعایا است .
مرتضی قلیخان - مطابق قانون باید از نو انتخاب شود .

نایب رئیس -- لایحه قانونی است در باب مایات نمک بطور کلی در او مباحثه میکنیم و قبل از اینکه شروع به مباحثه نمائیم گویا وزیر مالیه مطلب فوری دارند .

وزیر مالیه - عرض مهمی دارم و فوریت هم دارد در خصوص تعدد تریاک خاطر و کلای محترم مسبوقست که از اول اداره نظمی تریاک در طهران منحصر کرد بیک شرکتی و آن شرکت هم معاملاتی کرد و بعد از انقضای مدت شرکت چون هنوز مجلس منعقد نشده بود بیک قدری مدت شرکت امتداد یافت ولی چون مجلس منعقد شد اداره نظمی خواست که بملاحظه وزارت مالیه این کار را بکند و يك ترتیب صحیحی بدهد وزارت مالیه تاملاتی در این خصوص کرد دید این امر در يك شهر دون شهرهای دیگر مجری بشود چندان صحیح نیست و خیلی خوب است که این تعمیم داشته باشد تمام شهر ها ولی ملاحظه کرد دید که نمی تواند این شرکت را در همه شهر ها متداول کند مگر در اول برداشت حاصل تریاک را از آن طرف هم برای اینکه این عایدی از دست نرود و همانطور که عاید نظمی میشد باقی باشد و بکلی قطع برداشته نشود وزارت مالیه صلاح دانست همان ترتیبی که نظمی داشت همانطور باشد ولی بایک اصلاحاتی که وزارت مالیه در این کار میکند و این اصلاحات راهم تجاری که در این کار هستند قبول کردند و مشر همان ترتیب سابق است . ترتیب جدیدی نیست ولی چون مداخله وزارت مالیه در این به ترتیب جدید است برای اول نوغان

يك طرحی پیشنهاد به مجلس شده و بتصویب مجلس باین کار اقدام خواهد شد .

افتخار الواعظین - بنده عرض می کنم چون در کمیسیون عرایض هم شکایات زیادی از تجار یزد و از تجار طهران می رسد که باندازه ۶۰ هزار تومان ضرر تریاک را در طهران و یزد داریم باین شرکت از ما بخرد یا اینکه اجازه بدهند که ما آنرا عیالاً بفروشیم و الا همه روزه از شرکاء ما تلگراف میرسد که مانند تریاک اسباب ضرر است بنده می خواستم عرض کنم وزارت مالیه وقتی که این حرف را میفرمائید ملاحظه هم برای ضرر نکردن تجار در نظر داشته باشند .

وزیر مالیه - این اصلاحاتی که بنده عرض کردم اقدام شده مخصوصاً در همین مطالبی است که آقای افتخار الواعظین فرمودند آن شکایاتی که از تجار آمده بود آنها را در نظر گرفتیم بارضای آنها قراری داده ایم که بهمان ترتیب سابق است نهایت این است که بعضی نواقص داشت و بواسطه شکایاتی که از تجار رسیده بود آن نواقص اصلاح شد
نایب رئیس - حالا در این باب داخل مذاکره نمی شویم لابد لایحه در این باب بمجلس خواهد آمد آنوقت مذاکره خواهیم کرد .

وزیر مالیه - بنده تصور میکنم این مسئله لایحه لازم نداشته باشد يك لایحه کلیتاً برای انحصار تریاک در سال آتی به پیشنهاد میشود برای اینکه از سال آینده شروع واقدام باینکار خواهد شد چون وزارت مالیه جدیداً مداخله میکند باین جهت خواستم اخطاراً عرض کنم .

نایب رئیس - بهر جهت داخل مذاکره این مطلب نمیشویم حالا شروع میکنیم بمذاکره در باب قانون نمک لیکن مذاکرات در اساس خواهد بود (ذکاء الملک لایحه قانونی وزارت فوائد عامه را قرائت کردند .)

میرزا اسدالله خان - در دستور مجلس اول مالیات نواقل است خوبست آنرا اول مذاکره کنیم
نایب رئیس - خواهیم رسید .

(راپورت کمیسیون قوانین مالیه را در خصوص مالیات نمک ذکاءالملک قرائت کرد)

وکیل الرعایا - بنده برای اینکه آنقدر مالیات تعمیل شده است خیلی عقیده وزیر را قابل تشکر میدانم و چیز خیلی کمی است فقط يك چیز در اینجا مراعات نشده است و این است که تصور نگرداند که يك مقدار از تجارت هم شرکت دارند بانمک و آن دباغی است و در يك موقع خیلی نمک میخواهد می خواهیم ببینیم چه مقدار در نظر گرفته اند و آنقدر می توانم عرض کنم که اگر این مبلغ را تصویب کنیم بتجارت دباغی ضرر میرساند خوب است مراعات آنها را بنمایند .

وزیر علوم - عرض میشود در سایر ممالک معمول است که بجهت معدن آن شکل که بجهت خود را کی استعمال شود خارج میکنند و قطران میزنند و اینکار صنعت میخواهد ولی ملاحظه کردم يك همچو صنعتی که محتاج به نمک زیادی باشد ندیدم باین جهت متعرض نشدم و این هم چاره اش ممکن است باید نمک را از آن حال خودش خارج کرد که بکار خوراکی نغورد .

میرزا مرتضی قلیخان - در این باب مفصلاً مذاکره شده و فقره حاجت است یکی اینکه آقای وکیل الرعایا اظهار کردند و یکی گوسفندی که در بهار به مصرف میرسد در این باب در کمیسیون خیلی مذاکره شد و وزیر فواید عامه فرمودند که من مخصوصاً در این باب اقدامی خواهم کرد و راه سهلش را هم دارم که به قیمت خیلی نازلی خارج میشود ولی طوری میشود که به مصرف شخصی نتوانند برسانند باین جهت این ملاحظه شده است

حاجی فاتح الملک - بنده تصویب میکنم این ترتیب را فقط پنج تومان را زیاد میدانم.

آقا شیخ ابراهیم - مادر مواد گفتگو نمیکنیم.

وکیل التجار - بنده این مسئله را اهمیت میدهم اگر بیک نظر مخصوصی ملاحظه کنیم ملتفت میشویم که مقدار زیادی نمک در دباغی استعمال میشود بدون آنکه یک چیزی عاید ما شود اگر یک چیزی به مالیات نمک افزوده شود گمان نمیکنم ضرری به تجارت برسد بلکه گمان میکنم فایده به مملکت عاید میشود و ضرر هم به تجارت نمیخورد و اگر در موقع عمل چیزی دیده شد ممکن است چاره او را بگیریم

وکیل الرعایا - چون فرمودند که ممکن است تحمیل برای صنعت دباغی و افزودن بر او چون بنده از ترتیب مطلع این مطلب می توانم اسباب شکایت بشود و اگر شکایت آنها التفات بشود نمیشود مجلس صرفه آنها را در نظر بگیرد و گمان میکنم آنچه را که فرمودند و آنچه که بنده عرض میکنم که در موقع پس میدهند او کافی باشد بعد داخل در جزئیات میشویم

وزیر علوم - عرض میشود در آن مسئله که بجهت صنایع این مالیات طرح شود عرض کردم که این مالیات در همه جای دنیا هست ولی در این مسئله دباغی بنده چون آن اعداد را که باید بدست بیارم نیاوردم بجهت اینکه فرضاً اگر برای یک خروار چرم پنج من نمک لازم باشد این میشود دو قران در یک خروار چرم که صد تومان قیمت دارد این هیچ قابل رعایت نیست و اگر که در خرواری صد من یا دو صد من نمک لازم باشد آنوقت قابل ملاحظه خواهد بود اما در مسئله قیمت نمک که فرمودند خارج از موضوع است لازم شد که بنده در اینجا عرض کنم که در همه جای ممالک مرسوم است که یک مالیاتی بنام بسته اند و حالا از یکطرفی هم باید دانست که مخارج مملکت را اهل مملکت باید بدهند و در مملکت ما تا حال یک همچو تحمیل زیادی اهل مملکت نشده است و هیچ قسم از اینطور مالیاتها بسته نشده است و این اول مالیاتی است که بسته میشود عقیده بنده این است که این ملاحظه را در مالیات ۲ یا ۳ یا ۴ باید کرد حالا آنقدر اهمیت ندارد بجهت اینکه نصف آن کاریرا که در جاهای دیگر میکنند ما میکنیم و این هم معلوم است که برای اخذ مالیات باید یک مبلغی مخارج اداره کرد مثلاً اگر خرواری پنج هزار مالیات ببنیم باید هم بتواند خرج اداره را بدهد و هم یک چیزی بدولت منفعت برسد.

آقا شیخ ابراهیم - این مذاکرات در باب رد کلبه است یا قبول کلبه؟ (گفتند بلی) گفتند این صحبت که در مواد است کلبه این را قبول خواهید کرد یا رد این را رأی بگیریید بعد از آن در مواد مذاکره کنید.

مرتضی قلیخان - کلبه خاطر نمایندگان را متوجه میسازم در موقعی که عامه اهالی حاضر هستند بجهت همه طور فداکاری این یک مالیات قوی نیست بواسطه آنکه در آن در یک نمک یکسیر نمک استعمال میشود و این نسبت بخوراک یک نفر چقدر میشود پس اگر ملاحظه بفرمائید شاید در سال دو هزار تحمیل شود فقط چیزی که هست این است برنج در سفید کردنش یک مقدار زیاد تر لازم است.

نایب رئیس - مباحثه را بطور کلی ختم میکنیم و رأی میگیریم هر یک از آقایان رأی میدهند که داخل در مباحثه مواد بشویم قیام نمایند (اغلب قیام نمودند و اکثریت شد).

(در این موقع شروع بشور مواد قانون شد و از ماده یک تا شش که ماده آخری قانون بود ماده بماده بقدر کفایت شور شد).

نایب رئیس - مباحثه ماده ماده لایحه نمک تمام شد و برای شور ثانوی مجلس باید رأی بدهد یعنی برای اینکه ماده ماده رأی گرفته شود پنج روز دیگر باید فاصله داد بعد مجلس در هر ماده رأی خواهد داد.

وزیر علوم - میخواستیم متذکر نوم خاطر نمایندگان را که از این مدت پنج روز تجاوز نشود.

نایب رئیس - بجهت این مسئله باید مجلس رأی بدهد ولی گمان بنده این است برای اینکه ماده ماده رأی بگیریم آن روزیکه شروع میشود همان روز رأی خواهیم گرفت ذکاء الملک امروز از معاون وزارت داخله استیضاحی میخواستند راجع بعمل نان.

ذکاء الملک - بلی استیضاح میخواستم از وزارت داخله..... (در این موقع مؤتمن الملک بر خواسته تقاضا نمودند که من سؤال خودم را که راجع بعمل نان است از معاون وزارت داخله میپایم بعد آقای ذکاء الملک استیضاح بخواهند).

مؤتمن الملک - بنده میخواستم بدانم آیا صحت دارد که بلدیة تکلیف کرده است بخیابانها که یک مبلغی ببلدیة بدهند این یکسؤال و سؤال دیگر این است که وزارت داخله در باب کمی نان که شبها تا سه چهار ساعت از شب رفته تمام فقرا معطل نان هستند و هیچ نان پیدا نمیشود چه اقدامی کرده است جواب بنده را معاون وزارت داخله بفرمایند.

معاون وزارت داخله - اینکه میفرمائید بلدیة قرارداد است که یکوجهی از خیابان بگیرد این مسئله با اطلاع وزارت داخله هیچ اقدام نشده است بنده هم شنیده ام ولی بلدیة را منع کردم و این نخواهد شد و اما در باب عمل نان که میفرمائید این را گمان میکنم علت اصلیش را اگر ملاحظه فرمائید معلوم میشود این است و قتیکه اولیای امور سابقه ما نتوانستند که ملاحظه () را حفظ کنند غالباً این نوع کارها باین نوع گرفتاری زراعتی وارد میشود تقریباً در هشت سال قبل نرخ گندم خیلی بالا رفت بطوریکه لابد غالب آقایان نظرشان هست که به ۲۰ و ۲۵ تومان رسید که محتاج شدند از خارج گندم بیاورند معلوم است و قتیکه جنس گندم اینطور ترقی کرد دولت سعی میکند که بیشتر گندم بکارند و زراعت بردارد و قتیکه زراعت

بیشتر کردند همینطور سال بسال سعی میکنند که زراعت بیشتر کنند و قتی گندم بیشتر شد سعی میکنند که () بیشتر بشود و یک افزایشی در زراعت پیدا بشود و معلوم است و قتیکه افزایش در زراعت پیدا شد یک نقصانی در قیمت زراعت حاصل میشود طوری شد که پارسال و پیرا سال نرخ گندم رسید به پنج تومان و شش تومان تا چهار تومان همینطور که شد از یکطرف ترتیب را برهم زد و از طرف دیگر وسائل زراعت کم شد زراعتی که باید کار بکنند کار کرد اما نه در زراعت گندم دید زراعت گندم فایده نمیکند آنوقت چیز دیگر کاشت لوبیا کاشت نخود کاشت طبیعت که یکی از وسائل زراعت است مساعدت نکرده یکی از وسائل زراعت بضاعت و سرمایه است که آنهم در آن ملک تنزل کرده تصور نفرمائید یک مقداری زراعت سرمایه رعیت است که باید آنرا بفرود و صرف معیشت خود نماید و قتیکه گندم خرواری ده تومان یا نوزده تومان بود همه طور میتوانست معیشت نماید ولی حالا که خرواری به ۴ تومان رسیده است خیلی گذران سخت میشود این است که عمل نان قدری مغشوش شده است و یک چیز دیگر هم در کار بود که وزارت داخله جداً منع کرد و او این بود که بلدیة میخواست فروش گندم را منحصر کند معلوم است و قتیکه بنام شد در یک قیمت نازلی گندم فروش برود دیگر گندم بطهران نمیآوردند باین جهت وزارت داخله به بلدیة گفت که مجلسی فوق العاده تشکیل بدهند و قرار قطعی در این باب بگذارند بلدیة هم اعمال کرده یعنی رئیس بلدیة استعفاء کرده و استعفاى ایشان هم قبول شد و تاریخ دیگر برای خودشان انتخاب نمایند طول خواهد کشید بنده هم دیدم که اگر منتظر باشم تعیین نرخ را بلدیة بکنند این خیلی طول میکشد خودم رؤسای خیابانها را خواستم و با ایشان قرار گذاشتم که بطور خیلی صحیحی که فرادان و خوب باشد مردم بفرود و التزام هم از ایشان گرفتیم و بآنها قدری انعام و احسان هم شد که نانرا بدون کم و کسر با لعل خوبی بفرود برسانند و این مطلب فقط در تهران نیست مطابق اخبار تلگرافی که میرسد در همه جا هست در قزوین هست در قم مسئله عسرت نان هست انشاء الله اقدام خواهد شد.

مؤتمن الملک - دو ساعت تقریباً معاون وزارت داخله حرف زدند ولی بنده متقاعد نشدم به دلیل اینکه چند سال قبل چند نفری جمع شدند و خواستند از مردم پول در بیاورند میروند در خانه یک وزیری رامیزنند و با اسم ملت پرستی و نوع پرستی و این ترتیبات که ما میخواستیم مملکت مشروطه شده است با اسم نوع پرستی و این اصطلاحات که خودشان بهتر از اینها بلدهستند بوسائل عذیبه یک چند نفری مردم را بپرند و نان مردم را منحصر بکنند بخودشان و هر چه میخواستند بکنند و یکشب هم بنده در این مجلس از وزارت مالیه سؤال کردم که آیا صحت دارد که بلدیة میخواستند انحصار خرید گندم را به کمیانی بدهد بعد بدیدند چون قانونی نیست فرمودند خیر اینطور نیست و آن کمیانی بهم خورد ولی مقصود آن اشخاص این است که بروند اطراف طهران هر چه گندم هست بخرند و بیاورند در انبار خودشان بپزند و از طرف دیگر بلدیة را تهدید کنند که بخیابان بگویند روزی دو صد تومان باید بدهند آنوقت نانواها هم

میترسند و دکانهای خود را می بندند در آن موقع اینطور مردم را نموده میکنند که مجلس شورای ملی فروش کندم را منحصر کرده است بچند نفر و این سبب شده است که امروزان اینطور شده است و بنده عرض میکنم وزارت داخله چرا به تکلیف خودش عمل نمیکند یک بلدی به حق ندارد هیچوجه باینکار اقدام نماید و قتیکه بعد از پنج روز زحمت و صدمات مردم فترا رسید آنوقت باید یک استیضاح از معاون وزارت داخله بخواهم که حاضر بشوند و قتیکه حاضر شدند جواب بدهند رئیس بلدی به استمفا کرد بلدی به حق ندارد این اقدام را بکنند چرا این اقدام را می کنند زیرا وزارت داخله به بلدی به نیگوید تو یک حقوقی داری از وظیفه خود خارج نشود اگر خارج شد منقشاش مینماید چرا وزارت داخله در اینگونه امور کوتاهی میکند مدتی است که ۲۰۰ هزار نفر را بی نان گذاشته اند من اینطور قانع نمیشوم باید جوابهای معاون وزارت داخله مطابق سئوالات بنده باشد .

نایب رئیس - میتوانم عرض کنم که این اردائرة سوال خارج شده بلکه استیضاح است .

معاون وزارت داخله - عرض میکنم از باب کمیانی که میفرمایند وزارت داخله تکلیفی دارد چرا به تکلیف خود رفتار نمیکند آن وقتی است که به بنده بلدی به یک کار را ندانسته کرده است بلدی به خواست که یک کمیانی نان تشکیل بکنند بعد از آنکه با وزارت داخله مذاکره کرد جلو گیری شد که اینکار نشود بنده فدغن کردم اگر کمیانی غیر معلوم هر چه کند ما شانرا بیاورند توقیف کنند .

ذکاء الملک - بنده میخواستم استیضاح نمایم ولی بیانات بنده را اغلبش را آقای مؤمن الملک فرمودند عرض میکنم که از حیث آنکه امور طبیعی اگر یک اندازه باعث اینطور مواقع شود شاید ولی باین اندازه ممکن نیست که سبب شود که آنقدر اسباب عسرت بشود امروزان شهر طهران باین درجه که بد شده است همینطور یک امری است مصنوعی لیکن ملاحظه اینکه معاون وزارت داخله فرمودند اقدامات شده بنده استیضاح خودم را مسترد میدارم تا بعدا به بیستم چه اقدام میشود و هم چش استیضاح بنده منحصر بامران نبود درباره گوشت هم میخواستم عرض کنم چون استیضاح خودم را مسترد داشتم برای گوشت هم یاد آوری میکنم که این خیلی مطلب بزرگی است باید وعده های معاون وزارت داخله صورت وقوع پیدا کند .

آقا سید حسین اردبیلی - بنده یک عرضی دارم خیلی اهمیت دارد .

نایب رئیس - اگر راجع است بامران و گوشت گذشت اگر میخواهد استیضاح آقای ذکاء الملک را که مسترد داشتند پس بگویند باید کمی باشد .

معاون وزارت داخله - بنده استیضاح غیر کثیر را نمی پذیرم علاوه مخالف ماده ۴ نظام نامه داخلی مجلس شورای ملی است .

نایب رئیس - بنده هم نمیتوانم مخالف نظام نامه رفتار نمایم مگر اینکه وزیر قبول نماید (در این موقع ماده ۳۰ را میخواندند و قرائت کرد)

تقی زاده - اینکه میفرمایند استیضاح باید کتبا باشد همین ماده که میفرماید داود خان قرائت

کردند جواب بود مجدداً (ماده ۳۰ را معاضد الملک قرائت کردند)

آقا سید حسین اردبیلی - فرمایشات معاون وزارت داخله اگر چه خوب است ولی بنده متقاعد نمیشوم همانا بنده اعاده میبدم فرمایشات ذکاء الملک و مؤمن الملک را میفرمایند که از رؤسای نانو اها التزام گرفتیم ولی معذالك امروز از آنروز هائی است که تحصیل نان باعث گرفتاری شده است و فقرا و ضعیفانی که باید خودشان برای عیال خودشان تحصیل نان کنند این مطلب سبب شده است که بکلی از کار خود باز بمانند و جلو دکان نانو امطل بمانند برای گرفتن یک چیزی که تقریباً نان نیست هیچ قوه ندارد مدتی وقت خودشان را صرف کنند بنده گمان میکنم این زحمتی که برای عموم متوجه شده است فقط برای ضعفا اگر کاملاً مسوق میشدند پیش از این متوجه میشدند و بنده کاملاً برای اثبات حقانیت خود یکو از آن ناهارا که امروز خریدم و نتوانستم بخورم الان همراه حاضران (و نان را در آورده نشان دادند) و بنده عرض میکنم حاصل زحمت ما و حاصل زحمت تمام ملت این بود که راحت باشیم دیگر چهار صدمات استبدادی سابق نباشیم حال چقدر از ضعفا بی نان میگذرانند بنده استدعا می کنم پیش از این توجه فرمایند که اسباب آسودگی عانه فراهم آید .

معاون وزارت داخله - بنده نمی توانم عرض کنم از بلدی به قصور نشده است ولی عرض می کنم کمال اهتمام شده است و میشود و تمهیدی که کردم باز هم میکنم که از امروز بعه امیدوارم طوری شود که نان و گوشت تحصیل خیلی آسان شود و فراوان شود و از هر جهت اسباب آسایش راحت اهالی فراهم آید ولی یک نکته دیگر است عرض میکنم گندم کم است باید گندم آزاد باشد و قتیکه آزاد شد فراوان میشود کم کم هم بهتر میشود و هم نرخش پائین میآید پس اینطور که ملاحظه شد بنده امیدوارم که چند روزی نگذرد که مسئله نان بخوبی بگذرد و فراوان بشود .

تقی زاده - بنده ملتفت نمیشوم این مطلب را که میگویند تصور از طرف وزارت داخله نشده است از طرف بلدی به شده است مثل این است که بلدی به بکوزارت خانه دیگری است یا بگویند نظمی فلان تصور را کرده است اگر اینطور باشد باید فردا فرد را مسئول مجلس بدانیم تمام شعبات وزارت داخله و تمام اداراتی که در تحت وزارت داخله هستند اگر تصور کنند مثل این است که وزارت داخله کرده است وزارت داخله مسئول است در مقابل مجلس اگر فلان اندازه فلان کار را کرد وزارت داخله میتواند فلان مجازات را در حق او مرعی بدارد این ترتیب را گمان میکنم مجلس بپذیرد و قانع شود ولی از هشت ماه باینطرف این زاده روی های بلدی را دیدم و گمان میکنم همچو اداره مستقلی حسی در هیچکدام از وزارت خانه ها در مالک نیست و خیال میکنم این حرکات آنها برخلاف آن حق است که بآنها داده شده این مطلب در حقیقت ثابت است که بلدی به از نانو اها پولی گرفته است و این برخلاف قانون اساسی مملکت و برخلاف آنچه وزراء مسئول هستند در ادارات و شعبه های دیگر هم این حرف را میشنوم که بلدی به فلان پول را میگیرد و فلان پول را میگیرد باید همیشه وزراء

کلیتاً بدانند که هیچ پولی از مملکت گرفته نمیشود مگر ماها که نماینده ملت هستیم تصویب کنیم که آن پول را بگیرند و بفهمیم که بچه مصرف میرسد و الا بغیر از اینطور دیگر نمیشود و ما برای این اینجا نشستیم که یک پول هیچکس نتواند از کسی دیگر بگیرد و بنده با اتمام مقادیر نمیشوم مگر اینکه وزارت داخله برای این حرکت خلاصی که بلدی به کرده است و مخالف تمام قوانین است او را تنبیه سخت نماید که من بدمرتکب اینگونه حرکات نشوند و الا و کلاه میچسور میشود که نان را بیاورند در مجلس در حضور خود وزیر نشان بدهند .

معاون وزارت داخله - بنده خیلی تأسف دارم از اینکه یک مذاکره در این مجلس میشود از اینکه میگویند بلدی به یک پولی از نانو ا گرفته است بنده میدانم که بلدی به نمیتواند پول بگیرد اگر گرفته باشد مسلم است که میتوانم بلدی به را متفصل کنم اما اگر پول نگرفته باشد یک گفتگویی کرده باشد یا خیال کرده باشد که یک پولی بگیرد و بعد نگرفته باشد بچه چو یعنی بر بلدی به وارد نیست و بنده عرض کردم که انشاء الله تا چند روز دیگر طوری خواهد شد که نان و گوشت فراوان باشد چند روز است که بنده آرام ندارم معاون بلدی به را میخواستم اجازه حکومت را میخواستم و خود رؤسای خبازها را میخواستم و مشغول هستم وزارت داخله دیگر چه بکنند .

وکیل الرعایا - در ضمن این بیانات آخری می خواهم عرض کنم که اگر نان گندم ما بدهند که غیر از آنچه ندانسته باشد و بجه هم همان طور میدهند این یک اثر بزرگی ندارد یک کاری که باید وزارت داخله بکنند این است که در هر جای مملکت ما رسم است این گندم هم اهاش نان گندم باشد اگر در هر جای مملکت ما رسم است نان جو در همه اهاش نان جو باشد و امیدوارم که باین تمهیدات وزارت داخله از زمان خیلی خوب بشود ولیکن در خصوص گوشت بنده گمان می کنم اگر وزارت داخله تمهید هم بکنند نمی تواند از عهده تمهید بر آید بجهت اینکه خیلی خراب شده است و گمان ندارم بتواند تمهید بشود خیلی کار مشکل است

اسدالله میرزا - هر عیب و نقیصی که در کارها پیدا می شود باید اول سبب آنرا پیدا کرد آن وقت کار را صحیح کرد و این مسئله اساسی است آنچه تحقیقات شده است یکی از دلایل بدی نان امروز نیامدن گندم است در این ولایات با اینکه بیرونی ها می ترسند که گندمشان کم بفروش برسد قریب ۲۰ هزار خروار امروز در این شهر گندم است و این قدر را که امروز محسوسین ضبط کرده اند برای این است که بعد از این از آن فایده ببرند بنده عقیده ام این است که امروز وزارت داخله حق عرفی قانونی دارند که جلو گیری از این احتکار بکنند بجهت اینکه این اشخاصی که احتکار کرده اند خیال این را دارند که در یک وقتی گندم را بقیمت زیاد بفروشند اما یک مسئله است که فراموش شده است و آن این است که حساب کنیم به بیستم تا سر خرمن گندم برای طهران داریم یا نه اگر نه داریم تهیه کنیم گمان می کنم تا سر خرمن ۴۰ - ۴۵ هزار خروار گندم لازم داریم در این

شهر بیشتر از ۲۰ - ۲۵ هزار خروار گندم نیست از نقاط نزدیکی که گندم اضافه دارند و بدرد محل خودشان نمی خورد خریداری شود و آنجا هائی را هم که وزارت داخله می گویند وضع گندمشان بد است از همان نقاط نزدیک خودشان گندم وارد بکنند حالا بعضی ها میگویند که با اطمینان وقتیکه پول خوب دادند همه میآوردند شاید کار دیگری پیدا کردند که صرفه اش از اینکار بهتر باشد - حالا مردم را معطل نکنند که ایشان گندم بیاورند بنده گمان می کنم که یکی از وظایف حکومت یا مجلس شورای ملی است اگر چه مجلس قانونی است ولی در این باب یک نظری بکنند و حفظ آسایش اهل مملکت را خاصه اهل طهران را بکنند باین جهت بنده لازم می دانم که نرخ گندم را یک میزان معینی قرار بدهند که اسباب این شود مردم گندم بیاورند و عقیده ام این است که این ده تومانی که کرده اند بسیار خوب است ولی تمهید باید بکنند که از یک من بیکر ان بیشتر نفروشد

نایب رئیس - چند نفر اجازه خواسته اند و پنج شش نفر تقاضای رأی ساکت نموده اند و از طرف آقای معاضد الملک این رأی تقاضا شده است .

وکیل الرعایا - عرض میکنم که خیلی خوب است بنده میزان لازم شهر را میدانم باین جهت عرض میکنم که میزان لازم شهر منتهی ۸۰ هزار خروار است و این مقدار تا سر خرمن کافی است و علاوه بنده شنیده ام که یک قدری هم گندم دیوانی است فقط چیزی که هست باید علت این ترتیبات را پیدا کرد نه اینکه فقط دفع کرد بلکه باید تنبیه سخت کرد تا بعد مرتکب نشوند و بعد از این دچار زحمت نشویم

نایب رئیس - رأی ساکت قرائت میشود . (معاضد الملک باین مضمون قرائت کرد مجلس شورای ملی پس از استماع توضیحات معاون وزارت داخله مذاکرات مطلب مطرح شده را ختم مینماید)

نایب رئیس - باین مضمون رأی میگیریم هر کس تصویب میکند قیام نماید (اقلب قیام نمودند و تصویب شد)

پس رأی ساکت با اکثریت قبول شد حال شروع میکنیم بلائحه قانونی راجع بنواقلی که بطور کلی در او شور و بشود و لایحه وزارت داخله در باب مالیات نواقل با رایورت کمیسیون قوانین مالیه قرائت شد)

نایب رئیس - حالا در کلیه مباحثه نموده و شور کلی می شود .

میرزا براهیم خان - عرض از عرضم این بود این لایحه که از طرف وزارت داخله پیشنهاد شده است گویا در مجلس سابق به ۱۶ فقره از این فقرات رأی داده شده است دیگر کمیسیون نایبستی جرح و تعدیل در آن کرده باشد بنده این را از مخبر کمیسیون توضیح میخواستم .

میرزا زاهر ترضی قلیخان - همان قسم که فرمودند در مجلس سابق رأی داده شده ولی آن رأی صحیحاً در یک ورقه نوشته نشده که بجهت همایونی برسد و سمت قانونیت پیدا کند فقط از مجلس شورای ملی داده شد و چون در شبکه های کرایه را قبل از نوشتن این قانون مشغول گرفتن مالیات بودند و یک ترتیب صحیحی شده است که میتوانیم ما او را امروز مستند بدانیم و اصل مالیات هم یک طوری بود که ممکن نبود بطور بهتر و صحیح تر آنرا اصلاح کنیم باین جهت خیلی اضافه بر این مطلب شده و بطور صحیح

اصلاح شد و خیلی کمتر از آنچه سابق قرار داده شده بود بجهت رفاهیت حال عموم معین شده است .

اسدالله میرزا - بنده در این مسئله که مجلس سابق رأی داده است مرضی ندارم ولی یک مطلب اساسی است که آنرا لازم است عرض کنم و آن این است که کمیسیون این رأی را که داده است در این باب باید بکنند نکرده است اساساً میخواستم بدانم که کلیه میخواستند این را عمومیت بدهند تمام مملکت یا انحصار بطهران دارد بعقیده بنده اگر عمومیت داده نشود خیلی بهتر خواهد بود و دلیل آنهم بعقیده خود بنده واضح است بجهت اینکه این مالیاتها جزو عایدی بلدی به است و هر بلدی به که میخواهد در آنجا یک همچو مالیاتی وضع کند بعضی مقتضیات و ملاحظات در آن محل هست که باید آن ملاحظات را نمود مثلاً شاید در طهران میتوانی بگویند که مالیاتها جزو عایدی بلدی به است و هر بلدی به که میخواهد در آنجا یک همچو مالیاتی وضع کند بعضی مقتضیات و ملاحظات در آن محل هست که باید آن ملاحظات را نمود مثلاً شاید در طهران میتوانی بگویند که مالیاتها جزو عایدی بلدی به است و هر بلدی به که میخواهد در آنجا یک همچو چیزی را با انجم ولایتی پیشنهاد بکنند و انجم ولایتی بتوسط وزارت داخله بنظر مجلس برساند و مجلس بعد از مذاکره با اکثریت تصویب نماید بنده که در اینجا نشسته ام نمیتوانم رأی بدهم که در گروس هم مالی پنج قران باید گرفت و تا آن اشخاصی که آگاهی دارند و از ترتیب آنجا مطلعند و در محل بصیرت دارند رأی آنها را ندانم نمیتوانم رأی خود را اظهار نمایم مثل میآورم در یک شهر یا یک محلی یک اسب در ماهی هفت قران فرضاً خارج دارد آنوقت همانقدر که در اینجا از یک اسب مالیات میگیرید از آن هم مالیات بگیرید گمان میکنم که این تعادل نشده است ولیکن باید گفت هر بلدی یا انجم ولایتی هر چه صلاح بداند نوشته بجهت پیشنهاد کند و مجلس بحسب وسعت گنجایش آن محل تصویب نماید .

میرزا زاهر ترضی قلی خان - در این فرمایش که فرمودند بعضی فرمایشات کردند که خودش دلیل تمهیم است ملاحظاتی خود ما را کردیم و چیزی گفتیم که تمهیم داشته باشد برای تمام ولایات که میتوان در همه جا معمول داشت اینکه میفرمایند شاید در یک محل یک اسب در یکماه هقران خرجش باشد این خودش دلیل دادن مالیات اوست و الا جاییکه چهار یا پنج جهت عرض میکنم که این مالیات طوری وضع شده است که در تمام جاها ممکن است معمول شود نه این که جایی باشد که از این مملکت خارج باشد و تا از آن اطلاع نداشته باشیم و در هر نقطه که بلدی تأسیس می شود باید این مقدار گرفته شود و این بهتر از این است که خود بلدی بیک چیزی وضع میکند و اسباب تشاجر بین بلدی ها و حکام شود .

وکیل التجار - بنده میخواستم توضیحی در این باب عرض کنم و آن این است که یک شهری که دارای اداره بلدی به شد و اطلاق شهرت بر او شد و خواست یک اداره بلدی تشکیل کند برای نظیفات آن محل باید یک عایدی از همان محل معین شود آنجائی که نمیتواند بدهند آنجا تمهید کوچی نخواهد داشت و چراغ لازم نخواهد داشت و این قدری که فلان تصویب شده میدانم که برای تهران کم است کمیسیون این

را تصدیق کرده که برای شهر تهران این اندازه کم است باید من بعد از این علاوه بر این پیشنهاد کنند و از وزارت داخله بخواهند و این قدر اقلی بوده است که فلان تصویب شده است .

اسدالله خان - بنده موافق اظهارات شاهزاده اسدالله میرزا هستم و آن روزیکه این لایحه آمد بنده فردای آن روز عرض کردم که یک مالیاتی باید وضع کرد و در این مملکت ولی در هر نقطه بحسب حال آن آنچه که آنجا گفته شد جوابیکه بنده را قانع بکنند داده نشد اولاً برای چه در شبکه را مطلق گفته اند از بابی و کرایه اگر خواستند ملاحظه اینرا بکنند که در شبکه زیاد خرابی میکند پس باید بیشتر از در شبکه کرایه بگیرند لیکن اعیان که در شبکه دارند معاف خواهند بود ولی بواسطه ضیق اسباب حمل و نقل عوض اینکه ما اسبابی فراهم بیاوریم که اسباب حمل و نقل زیاد باشد بواسطه نقلیه کم کم میکنیم در صورتیکه می بینیم که بآن وسائط اگر خود شخص بنده بخواهم بتوسط آنها رفع احتیاجات خود را بنمایم هرگز کم نمیکند و خودم یک در شبکه نکه میدارم از آنطرف نوشتند اتومبیل پنج تومان و بنده عرض میکنم که هیچ نباید گرفت و باید معاف باشد بواسطه اینکه این چند جا مالیات میدهد و هم حق عبور میدهد و هم اینکه اینها روی مال التجاره مبادقت دیگر آنکه اسب سواری را با اسب حامل نواقل یک قسم ملاحظه کرده اند و دیگر آنکه ممکن است که در طهران این تحصیل از برای بلدی به کافی نباشد زیرا که طهران وسط واقع شده است ولی در جاییکه بندرت دارد این مالیات زیاد است بجهت اینکه مال التجاره را با شتر و قاطر حمل و نقل میکنند و روزی هزار بار شتر و قاطر وارد میشود و قتی درست ملاحظه بفرمایید یک مال التجاره فرض بفرمایید از اصفهان حرکت میکنند بکطور مالیات و حق ورود میدهد اینجا تمام میرود بر سر آن باری که وارد میشود و اگر ما بخواهیم فردا یک مالیاتی وضع کنیم دو برابر و سه برابر خواهد شد در این صورت بنده عقیده ام این است که خوب بود یک قدری بیشتر نظریات خودش را میکرد و ما هم آن اطلاعاتی که لازم مالیاتی در اینکار وضع کنیم که من بعد دچار اشکالات نشوم و بهترین مالیاتها باشد .

تقی زاده - بنده اینکه فرمودند این قسمتها را خوب توجه نکردیم و گمان میکنم دلیلشان واضح است قبول ندارم اما اینکه بعضی ولایات ظلم میشود و بیبضی ها ظلم نمیشود ما برای اینکار ملاحظه و قیامی قرار داده ایم و او را اتخاذ کردیم که آنچه هائی که اینجا وضع کردیم چیز هائی است که در کاشان یا بندر عباس می شود گرفت و همه ولایات این مقدار را میتوانند بدهند و بحالشان تفاوت ندارد لکن این را لازم میدانیم که در بعضی نقاط دو یا سه چهار یاده پنج یاده شش زیاد بکنند و این را از برای انجمنهای ولایتی گذاشتیم اما اینکه بایستی انجمن های بلدی در اینکار ملاحظه بکنند صحیح نیست بجهت اینکه از منافع عمومی بلدی به همین چیزهاست ربطی با انجم ولایتی ندارد و اگر بگوئیم از این مقدار که کمیسیون تصویب کرده کم است یا اینکه از درختها بگیرند و از در شبکه نگیرند بنده میگویم از این مقدار اگر کمتر بشود آنوقت بلدی به بخواهیم داشت این مقدار بقدری است که دیگر در کمتر از او گمان نمیکندم

۳

کسی رأی داشته باشد در خصوص اسبی که میگویند در ماه هفت هزار یا هشت هزار خرج دارد این اسب را برای تجمل است صاحبش که يك اسب مثلا برای تجمل نگاه می دارد می تواند هفت هزار هم برای مصارف بلدی بدهد و اگر بارکش است هفت تومان بار می کشد هر چیز از وسائل نقلیه که شخصی است جزو تجمل محسوب میشود و اگر بگویند اسب و قاطر و سایر نواقل شخصی باید کمتر بدهند برای اینکه کمتر خرابی میکنند این در ماده دوم است و اینکه نواقل کرایه را با نواقل شخصی مساوی کرده اند این در مجلس سابق چند روز مذاکره شد و بعضی از آقایان قبول نمی کردند که اربابی با کرایه مساوی باشد این دفعه هم مثل سابق شد ولی من شخصا خیلی ممنون میشوم که اربابی را دوسه برابر نمایند و اینجا ایراد من متوجه وزارت داخله میشود که اربابی را پنج قران و کرایه را بیست و پنج قران نوشته اند و اگر میگویند اربابی خرابی کمتر میکند این را در نظر داشته باشند که اربابی جزو تجمل است و آن کرایه محل همیشه آن آدم است پس زیاد تر که گرفته نمیشود لافلس مساوی باشد و این مقداریکه مانتخا کرده ایم آن مقدار اقلی است که می توان در تمام ولایات گرفت فرض بفرمائید اگر بنا شود بطوریکه گفته شد بلدی های بزرگ و کوچک ایران هر کدام لایحه قانونی پیشنهاد وزارت داخله نمایند و وزارت داخله بمجلس بفرستد چقدر وقت مجلس باید صرف آنها بشود مانتام فکرها را کردیم که مالیات خیلی صحیح را مجلس امروز وقت پیدا نمیکند وضع کرد در صورتیکه هفته سه روز می نشیند باید وزارت داخله بجاکم آنجا بنویسد که بلدی را مجبور کند که از خود چیزی نگیرد و لایحه قانونی پیشنهاد وزارت داخله کند و از آنجا باید بکمیسیون و از آنجا بمجلس معلوم است کار ما منحصر بقوانین مختلفه بلدی ها خواهد شد الان در تبریز يك چیزی از آنها میگیرند در اصفهان هم هر چه میخواهند میگیرند ولی نمایندگان ملت باید بدانند چقدر میگیرند و بچه مصرف میرسد بنده اعتقاد این است که غیر از اینمو بطور دیگر نمیشود یعنی بهتر از اینکه نوشته شده است و الا باید وزیر داخله پس از تحقیقات خودش لایحه بفرستد و در مجلس مطرح شود این خیلی تفاوت دارد با اینکه بلدی اصفهان اینها را بگیرد و اگر لازم دارد يك چیزی بوزارت داخله بنویسد که من صلاح میدانم صدی یا زده بآنها داده شود و اگر بخواهیم منتظر شویم که آنها لایحه قانونی بدهند خیلی طول میکشد باید بگوئیم هر ولایتی هر طور میخواهد سی خودش بگیرد سی خودش بخورد ما خیلی سعی کردیم در کمیسیون قوانین مالیه که آن چیزی که عایدات مملکت را میافزاید سعی کنیم که تأمین کنیم و چیزهاییکه قابل ندارد یا دعوی شاهرود بسطام است آنرا اهمیت ندهیم اما در اینکه در راپورت کمیسیون دو شور لازم نیست و یکشور کافی است هر قسم میکنید حرفی ندارم

وزیر علوم - در اینکه مالیات باید عمومیت داشته باشد بنده موافقم با آقای تقی زاده که یکمرتبه برای تمام ولایات باید مالیاتی وضع کنیم که عمومیت داشته باشد ولی در این باب فکر حاضر نیست که در تمام ممالک مالیات نواقل را از روی چه مقیاسی قرار داده اند ولی مال فرانسه نظرم هست فرانسه اول مملکت دنیا است از حیث ثروت آنها مالیات نواقل را

از اول مختلف کرده اند ولی کالسکه در شهر پاریس که هم مرکز مملکت فرانسه است ۶۲ فرانک است در اینجا ۱۸ تومان کالسکه و همین طور بدرشکه ۱۲ تومان ونیم یا قریب به ۱۳ تومان بسته اند و این خیلی است که ما نمیتوانیم او را تحمل نماییم ما از فرانسه دیگر تجاوز نمیتوانیم بکنیم که در پاریس که مرکز فرانسه است از کالسکه و درشکه سالی ۱۵ تومان میگیرند.

وکیل الرعایا - بنده هم عقیده مندم با اشخاصی که این مالیات را در تمام مملکت قابل الاجرا میدانند و در رد فرمایشات حضرت وزیر حاضرم که عرض کنم که فرانسه چون خیلی محتاج نبودند کالسکه بزرگان خودشان را حواله ندادند و ما چون خیلی محتاجیم ناچاریم که بر کالسکه بزرگان خودمان يك چیزی بیندیم زیرا که جز بزرگان محل دیگر نداریم الان که این مالیات را برای بلدی می بندیم اینطور میفرمایند اگر مجلس سنا میداشتیم چه میگفتند بنده گمان میکنم که در هر جای ایران هر جا که هست نواقل میتواند که متحمل کمترین مالیاتی که برای آنها امروز منظور شده بشوند و شاید هم همین مقدارها که اینجا حرف میزنیم از جیبشان بیرون بیاید ولی ما میخواهیم باین وسیله عاید دولت بشود و بنده چون این شور بطور کلی است در همه آن همراه و تمام آنرا قابل اجرا می دانم.

حاجی مصدق الممالک - بنده اول که اجازه می خواستم عرض کنم که این موادی که اینجا نوشته شده از شماره يك تا شماره ۱۲ در مجلس سابق تصویب شده است می خواستم عرض کنم چیزی که تصویب شده چرا باید دومرتبه مذاکره شود یا جرح و تعدیل شود و یکی هم تفاوت درشکه کرایه و شخصی است پادلائل میتوانم تعیین کنم که باید تفاوت داشته باشد یعنی کرایه بیشتر بدهد.

تقی زاده - از روی چه دلیل **حاج مصدق الممالک** - برای اینکه کرایه است و منافع میبرد.

نایب رئیس - خوب است وقتی که داخل مذاکره مواد می شویم در آن موقع اینرا اظهار بفرمائید.

فهییم الملك - بنده در فرمایشات آقای میرزا اسدالله خان ایراد دارم يك فرمایش ایشان این است که چرا باید از سایر ممالک زیاد تر تعیین شود و حال آنکه در مواد دیگر ذکر شده که آنها یکمرتبه در اطراف شهر هستند می توانند مالیات يك ماهی بدهند و ممکن است بآنها تخفیف داده شود اینها اساسا صحیح است ولی چون این مالیات برای يك مقصود است و تمام اینها برای انجام يك کار است و بهر کس باندازه خود تعلق میگیرد و در موقع خود داخل میشود اینها را باید بطوری معین کرد که قابل الاجرا باشد اگر بخواهیم داخل شویم در اینکه یکی یکی از اینها را برای شهرها معین کنیم بنده میگویم اصلا این مالیات برقرار نخواهد شد و این تفاوت میکند اساس بلدی که باید بر يك مقیاس باشد.

میرزا اسدالله خان - اینجا گفته میشود که بلدی های اطراف اجازه داده خواهد شد که اگر

تفاوتی در این مواد لازم باشد پیشنهاد کنند مالیات تبریز و طهران و خراسان و رشت نمی تواند تغییر کند ولی از آنطرف شهرهای کوچک که در آنجا هفت تومان به هفت قران در ماه ممکن است تبدیل بیاید که در يك محلی ممکن است از يك چیز هفت تومان گرفت از قبیل طهران و تبریز و خراسان و گیلان و فارس لکن در همین موضوع مثلا در شهر های نمره دوم نمی شود گرفت و اینکه آقای وزیر فواید عامه گفتند که در سال در پاریس از درشکه شصت فرانک میگیرند اینرا هم باید ملاحظه نمایند که اولاً عده درشکه در آنجا چقدر است و علاوه اغلب این درشکه ها تجملی است و گفته شد که از درشکه های تجملی باید بیشتر گرفت و اینکه بنده عرض میکنم از درشکه های کرایه باید کمتر گرفته شود به ملاحظه این است که بعد از این يك مالیات اضافه هم خواهد آمد به مجلس و بآنها تعلق می گیرد پس در خصوص درشکه های کرایه باید ملاحظه نمود دیگر آنکه فرق بین اسب های باری و اسب سواری داده نشده در صورتی که فرق ندارد باید يك میزان بآنها مالیات بست.

مر قاضی قلیخان - چون شور کلی فرمودید بشود بنا بر این آقایان و کلاء نباید آن دو ماده که اول راپورت نوشته شده منظور دارند در وضع این مالیات کلیه دو ملاحظه شده است یکی ملاحظه تسطیح راهها که اسباب تسهیل شده و یکی ملاحظه ثروت و غنی این دورا که آقایان در نظر داشته باشند میدانند که کالسکه اربابی آنچه صاحبش می دهد برای خودش می دهد و چون ثروت داشته است ما زیاد ننوشتیم لکن درشکه کرایه از خودش چیزی نخواهد داد و از ما خواهند گرفت و ما خواهند داد یا بوی اسب سواری هم همین حکم را دارد آن یا بویی که يك عرابه باو می بندند همین يك قرانی که باید در ماه بدهند کرایه آنرا که باید يك قران بگیرد يك قران و يك شاهی می گیرد و اینرا در حقیقت از امثال ماها خواهند گرفت ولی اسب سواری فقط برای تجمل است و آن مالیاتی که باید بدهند آن کسی که او را نگاه میدارد از اول تهیه او را دیده است و اینرا فقط از ثروت خود کم کرده است.

ممتاز الدوله - خیلی از آقایان اجازه خواسته اند ولی مذاکره کافی است بطور کلی حالا رأی میگیریم برای اینکه ماده بماده شور شود.

نجات - رأی لازم نیست گرفته شود.

(ممتاز الدوله سه مرتبه سؤال کرد که هفت عدم لزوم را بیان کنید بسکوت گذشت)

ممتاز الدوله - رأی میگیریم هر کس رأی می دهد که شروع شود به مذاکرات ماده بماده قیام نماید (اکثر قیام نمودند و تصویب شد در این موقع از طرف نایب رئیس ده دقیقه اجازه تنفس داده شد)

مجدداً پس از یک ربع جلسه در تحت راست آقای ممتاز الدوله تشکیل شد.

چون در خصوص اینکه این لایحه يك شور یا دو شور لازم دارد ماده پنجاه و نهم نظامنامه داخلی قرائت شد پس از آن شروع بقرائت ماده اول لایحه

مالیات نوافل کردند چون بر حسب نظامنامه درلوايح راجعه بمالیات محلی يك شور باید بشود و در ماده اولی بقدر کافی مذاکره شده بود نایب رئیس اخذ رأی را در ماده اول اظهار داشت لکن بواسطه اهمیت ماده اول دراینکه درست مذاقه شود اخذ رأی محول بجلسه آتیه گردید .

نایب رئیس - فردا که بکشنه است مجلس خصوصی تشکیل خواهد شد تمام آقایان بسایه حاضر باشند .

تقی زاده - بفرمائید که مجلس رسمی است

نایب رئیس - بلی خصوصی است و رسمی است **منتصر السلطان** - تکلیف کمیسیون ها چه می شود .

نایب رئیس - کمیسیونها در موقع انعقاد مجلس تعطیل است .

نایب رئیس - مطرح مذاکرات جلسه آتیه

بقیه مالیات نوافل بودجه مجلس شورای ملی راپورت کمیسیون بودجه راجع بمخارج ژنرال فونسلو اسلامبول ایضاً راپورت کمیسیون بودجه در باب دادن بکصد و پنجاه تومان بجاجی محمد تقی خان راپورت کمیسیون خارجه راجع باصلاحات وزارت خارجه بکنفر از منتخبین کمیسیونی که آقای نواب تقاضا کرده بودند استعفا داده حالا لازم است بجای آن بکنفر انتخاب شود اسامی آقایانی که انتخاب شده اند قرائت میشود (قرائت شد .)

(اظهار شد آقای صدیق حضرت استعفا داده اند)

اسدالله میرزا - بنده هم خیلی کار دارم ولی

لازم می دانم که آقای صدیق حضرت قول کنند (غالب از و کلا اظهار داشتند که آقای صدیق حضرت باید باشد واستعفای خودشانرا مسترد دارند)

نایب رئیس - آقای صدیق حضرت ممکن است قبول فرمائید بواسطه اطلاعاتی که دارید وجود شما در این کمیسیون لازم است .

صدیق حضرت - بنده در دو کمیسیون هستم نمی توانم از عهده بر آیم .

نایب رئیس - پس بکنفر انتخاب میکنیم ورقه توزیع نمائید .

(ثانیاً عده از و کلاء اظهار داشتند که از آقای صدیق حضرت خواهش میکنیم قبول فرمائید) .

نایب رئیس - خوب است قبول فرمائید .

صدیق حضرت - بنده موافق قول میکنم بعد اگر نتوانستم استعفا می دهم .

نایب رئیس - این کمیسیون گمان نمیکند بیشتر از دو سه جلسه منعقد شود .

افتخار الواعظین - بکنفر کمیسیون عریض راجع خوب است انتخاب فرمائید .

نایب رئیس - آقای حاجی مصدق الملک از کمیسیون عریض استعفا دادند حالا لازم است که از شعبه چهارم يك نفر بجای ایشان انتخاب شود

تقی زاده - آقایان اعضاء شعبه چهارم بعد از ختم مجلس همینجا تشریف داشته باشند تا بکنفر را انتخاب کنیم .

(مجلس بکساعت از شب گذشته ختم شد)

جلسه ۵۸

صورت مذاکرات یوم سه شنبه هیجدهم

شهر صفر المظفر

مجلس سه ساعت و ربع قبل از غروب در تحت ریاست آقای مستشار الدوله نایب رئیس افتتاح گردید .

خلاصه مذاکرات جلسه گذشته را آقای معاضد الملک قرائت نمودند .

نایب رئیس - ملاحظه در صورت مجلس هست ؟

دکتر علیخان - میخواستم عرض کنم در اینجا نوشته شده است مالیات نمک و حال اینکه امروز گفته شد که مالیات نیست .

نایب رئیس - ایراد دیگری هست آقایان بفرمائید (ایرادی نشد) (امضاء نمودند)

معاضد الملک - میخواستم عرض کنم که بنده از کمیسیون ۱۲ نفری استعفا دادم و دیگر حاضر نخواهم شد اگر لازم است عوض بنده را انتخاب کنند .

نایب رئیس - استعفا باید کتباداده شود و حالا داخل این مذاکره نمی شویم

نوبوری - آن کمیسیون دائمی نبوده دوازده نفر بودند که قرار شد باوزراه مذاکرات نمایند

(در اینموقع جناب ذکاء الملک شروع کردند بقرائت لایحه قانونی از مالیات نوافل پس از قرائت ماده اول مذاکره در این باب شد که این مالیات باید عمومیت داده شود یا مختص بطهران باشد یکی چند نفر عقیده بر این داشتند که بپاره ملاحظات باید منحصر بطهران باشد وغالب راعقیده بر این بود که تعمیم باید داده شود بالاخره نایب رئیس اظهار داشتند که مذاکرات کافی است حالا رای میگیریم هر کس تصویب میکند که عمومیت باید داده شود قیام نماید (مجلس با کثرت تصویب کرد) آنگاه شروع بمذاکره در ماده اول گردید پس از جزئی مذاکره نایب رئیس اظهار داشتند درپانزده فقره ماده اول فقره بقره رای گرفته میشود در این باب بعضی عقیده برای گرفتن در فقرات نداشتند بالاخره گفته شد بموجب نظامنامه داخلی میتوان در فقرات يك ماده هم رای گرفته شده و چون در فقرات این ماده اختلاف آراء است لهذا فقره بقره رای گرفته میشود

نایب رئیس - رای میگیریم در فقره اول که در راپورت مینویسد از درشکه مطلقاً در ماه دوازده قران گرفته میشود هر کس تصویب میکند ورقه سفید بپندازد پس از خروج آراء مکشوف شد که چهار نفر ذیل رد کردند .

آقای اسدالله خان . آقای آقا شیخعلی . آقای لسان الحکما . آقای آقا میرزا ابراهیم خان و آقایان بعد تصویب کردند - آقای ذکاء الملک آقای معاضد الملک - آقای معزز الملک - آقای شبانی - آقای تربیت - آقای دکتر علیخان - آقای سید ابراهیم - آقای نوبوری - آقای وکیل الرعایا - آقای هاشم میرزا - آقای منتصر السلطان - آقا شیخ رضا - آقای حاجی آقامجتهد - آقای آدینه محمد خان - آقای وکیل التجار - آقای

مرتضی قلبیخان - آقای عز الملک - آقای معتمدالتجار - آقای معین الرعایا - آقای ادیب التجار - آقا سید حسین اردبیلی - آقای قوام الاسلام - آقای موتمن الملک - آقا میرزا احمد - آقای ارباب کیخسرو - آقای معاضد السلطنه - آقا سید جلیل آقای فهیم الملک - آقای صدیق حضرت - آقای حسنعلی خان - آقای وحید الملک - آقای تقی زاده آقای میرزا داودخان - آقای متین السلطنه - آقای ابوالقاسم میرزا - آقای اسدالله میرزا - آقای افتخار الواعظین - آقای دکتر اسمعیل خان - آقا شیخ ابراهیم زنجانی - آقای حاجی شیخعلی - آقای فاتح الملک - آقای سید محمد رضا - آقا سید حسین کزازی - آقای حاجی میرزا رضاخان - آقای حاجی محمد کریم خان - آقای میرزا محمد نجات - ممتاز الدوله - سلیمان میرزا

معاضد الملک - عده حضار ۶۰ نفر ورقه سفید ۴۸ ورقه آبی چهار امتناع هشت بلا فاصله ورقه رای توزیع و شروع باخذ رای در فقره دوم گردید .

نایب رئیس - رای می گیریم بقره دوم که می نویسد کالسکه ولاند و (مطلقاً) دوازده قران هر کس تصویب می کند ورقه سفید بپندازد پس از استخراج آراء معلوم شد دو نفر ذیل رد کردند

آقای کاشف - آقای اسدالله خان - آقایان ذیل تصویب کردند آقا سید ابراهیم - آقای هاشم میرزا - آقای وکیل الرعایا - آقای منتصر السلطان - آقای حاجی شیخعلی - آقای حاجی آقا آقای دکتر علیخان - آقای آدینه محمدخان - آقای حاجی فاتح الملک - آقای نوبوری - آقای حاجی میرزا رضا خان - آقای شبانی - آقا میرزا ابراهیم خان آقای متین السلطنه - آقای میرزا داودخان - آقای معین الرعایا - آقای معتمد التجار - آقای وحید الملک آقای میرزا محمد نجات - آقای معاضد الملک آقای ذکاء الملک - آقای عز الملک - آقای ممتاز الدوله - آقای تربیت - آقای موتمن الملک - آقای ادیب التجار - آقای ارباب کیخسرو - آقای سید حسین اردبیلی - آقای میرزا احمد - آقای صدیق حضرت - آقای فهیم الملک - آقای معاضد السلطنه آقای دکتر اسمعیل خان - آقای شیخ ابراهیم - آقای سلیمان میرزا - آقا سید حسین کزازی - آقای سید محمد رضا - آقای مرتضی قلبی خان - آقای شیخ رضا - آقای ابوالقاسم میرزا - آقای اسدالله میرزا آقای افتخار الواعظین - آقای حاجی محمد کریم خان - آقای قوام الاسلام - آقای لسان الحکماء - آقای تقی زاده - آقای حسن علی خان - آقای وکیل التجار آقای سید جلیل

معاضد الملک - عده حضار ۵۹ ورقه سفید ۴۹ ورقه آبی دو امتناع هشت

نایب رئیس - حالا در فقره سیم رای می گیریم

آقا شیخ ابراهیم زنجانی - خوب است در مابقی بکدومه رای بگیریم

آقای وحید الملک - در فقره سیم مخالفی نیست خوب بگذریم بماده چهارم رای بگیریم

آقای اسدالله میرزا - صحیح است مخالفی نیست ولی حالا که فقره بقره رای میگیریم بایستی